

mer ud over det Frihedsdelirium, der i Øjeblikket raser i Europa, begynder Folk at arbejde, der kommer flere Varer paa Markedet, man opdager, at alle de mange Papirpenge, der er udstedte, ikke tilnærmelsesvis er det værd, som man tror. Jeg skal blot nævne de forskellige Valutakurser, man ser i Bladene; det vil være tilstrækkeligt Vidnesbyrd om, at der er Mønt i Verden, som ikke har den Værdi, den nominelt staar til. Lige saa sikkert som vi har fulgt den almindelige økonomiske Lov med Hensyn til Prisstigningen, lige saa afgjort anser jeg det for at være, at vi i de kommende Aar vil komme til at følge den i tidligere Tider gældende Lov, naar Priserne gaar ned. Hvornaar kan det ventes, at dette vil ske? Det ved jeg ikke, det ved ingen; det kommer i allervæsentligste Grad an paa, under hvilke Former man søger at faa Forholdet afviklet, i hvilket Tempo man inddrager de overflødige Sedler. Gaar Staterne bankerot, kan det komme hurtigt over os, faar de Tid til at afvikle langsomt, kan vi faa en snigende Krise, som maaske gennem Aartier kan lamme Europas Økonomi, men under en eller anden Form vil det komme, derom er der ingen Tvivl. Vi staar overfor en Prisnedgang, men om den vil begynde at virke i Dag eller i Morgen, det ved ingen. Saa længe Europa, i alt Fald store Dele af Europa, arbejder paa alt muligt andet end at fremskaffe Livsfornødenheder, kan Priserne meget godt blive ved at holde sig oppe. Der er vel ogsaa de Steder, hvor Seddelpressen roterer saa hurtigt i Dag som aldrig før, og der er ikke noget i Vejen for, at den Opsvulmen af Priserne, vi har set de sidste Aar, kan fortsættes 1—2—3 maaske 4 Aar endnu. Naar Verden saa vaagner til Bevidsthed og skal til at bestille lidt og vende tilbage til de tidligere, mere normale Former, hvor lang Tid vil det da tage med Nedgangen? Jeg aner det ikke, jeg vil kun nævne det, der for mig staar som det nærmeste Eksempel, og det er atter Forholdene efter Napoleonskrigene. Jeg gør opmærksom paa, at vi her i Landet naar det højeste Prisniveau i Aaret 1812, efter den Tid falder Priserne. Det eneste Middel, vi har til i Almindelighed at bedømme, hvorledes Priserne har været, er i Virkeligheden Kapitelstaksten. Jeg skal nævne, hvorledes Kapitelstaksten i 1812 var i det hele og store for det mest almindelige Brødkorn, Rugen; jeg skal ikke trætte Tinget med mange Tal. De

vil finde, at i de forskellige Landsdele — der sattes ikke den Gang en almindelig Kapitelstakst for hele Landet — laa Rugprisen pr. Tønde med runde Tal mellem 160 og 180 Kr. Som det vil ses, var vi oppe paa en ganske anderledes Prishøjde end den, vi har været oppe paa nu, men vi kan komme højere op endnu, dersom der udstedes endnu flere Seddelpenge. Mod Slutningen af Napoleonskrigene var vi alt-saa oppe paa en Prishøjde af 160—180 Kr. pr. Tønde Rug, saa kom Nedgangsperioden, den tog her i Landet 10—12 Aar. Man naar det dybeste Punkt i 1824. Ser man paa Kapitelstaksten for Rug, vil man finde, at den ikke længere holder sig i de svimlende Højder, men er nede paa i alt væsentligt 4 Kr. pr. Tønde Rug. Der er alt-saa et Prisfald fra 160—180 til 4 Kr. Efter den Tid gaar der ca. 20 Aar, inden Danmark igen arbejder sig op til normale Prisforhold. Jeg tør, som sagt, ikke sige, at Bevægelsen vil blive nøjagtig den samme, men at Kurven i alt væsentligt vil følge denne Lov, nærer jeg ikke Tvivl om. Jeg vil antage, at den Dag, vi har naaet Bunden og skal arbejde os op igen, vil det gaa nok saa hurtigt som efter Napoleonskrigene, og jeg skal sige, hvorfor jeg har den Mening, skønt det ikke kommer den foreliggende Sag ved. Grunden er den, at vi nu i Sammenligning med for 100 Aar siden staar med ganske andre Hjælpe-midler, tekniske og kemiske. Vi har Dampen, Elektriciteten, vi har Midler til at tage fat og oparbejde Verden, oparbejde Europa igen; vi har Kræfter, vi ikke kendte den Gang, og jeg kunde tænke mig, at det kunde bevirke, at vi slipper hurtigere ud af de daarlige økonomiske Forhold, som uvægerligt kommer. Maaske kan vi ogsaa ved forskellige Hjælpe-midler af lignende Art, som jeg har nævnt, afbøde noget af Faldet, saa vi ikke kommer saa dybt ned; det er muligt; jeg ved det ikke, og jeg tør sige, at ingen ved det, men alt tyder paa, at der vil indtræde en lignende Krise som den, der fulgte efter den store Verdenskatastrofe, vi kender, og for øvrigt efter alle de andre Katastrofer af tilsvarende Art; vi kan gaa tilbage til Katastrofen efter 30 Aars Krigen og efter den sidste store Guldproduktion, altid ser vi det samme, at vi faar en Opsvulmen af Priserne og derefter et Fald dybere, end der maaske er Grund til, for saa efter kortere eller længere Tids Forløb at havne i mere normale Forhold.

Lad os sige, at Bevægelsen paa nogen Maade bliver den samme nu. Paa hvilken